

FIJN STOF, WAT IS HET EN HOE KAN JE HET METEN?

Wat is een goede luchtkwaliteit?

Bronnen van luchtverontreiniging

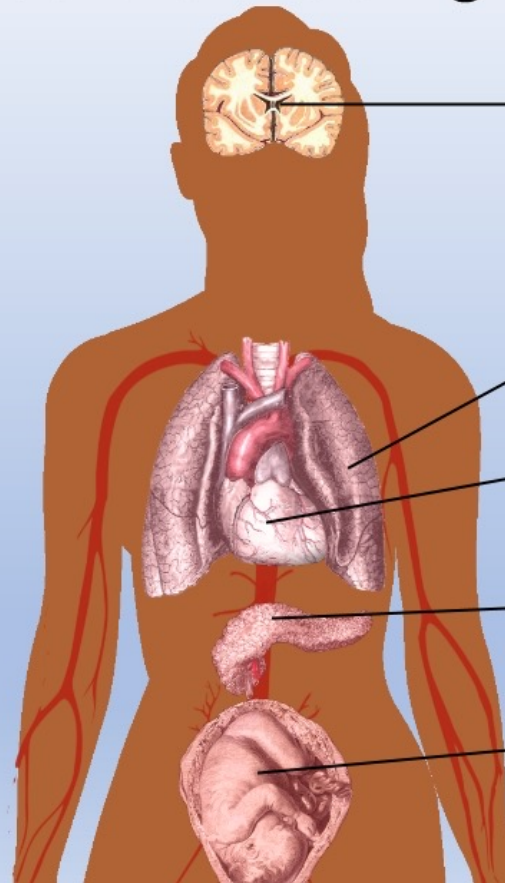
Relevante luchtkwaliteitscomponenten:

- Fijn stof (PM_{10} en $PM_{2.5}$) en ufp
- NO_2
- Roet
- Ozon
- Ammoniak
- Zwaveldioxide
- Benzeen

Luchtkwaliteit en gezondheid

Gezondheidseffecten van Luchtverontreiniging

- Gemiddeld 13 maanden kortere levensduur in Nederland
- Veroorzaakt 4,5% van de ziektelast in Nederland
- 99,9% van de gezondheidseffecten in Nederland veroorzaakt door blootstelling onder de EU-normen
- Gezondheidsraad adviseert de luchtkwaliteit te verbeteren tot onder de WHO-advieswaarden

Steeds meer aanwijzingen voor een verhoogd risico op neurologische aandoeningen, zoals Alzheimer en Parkinson

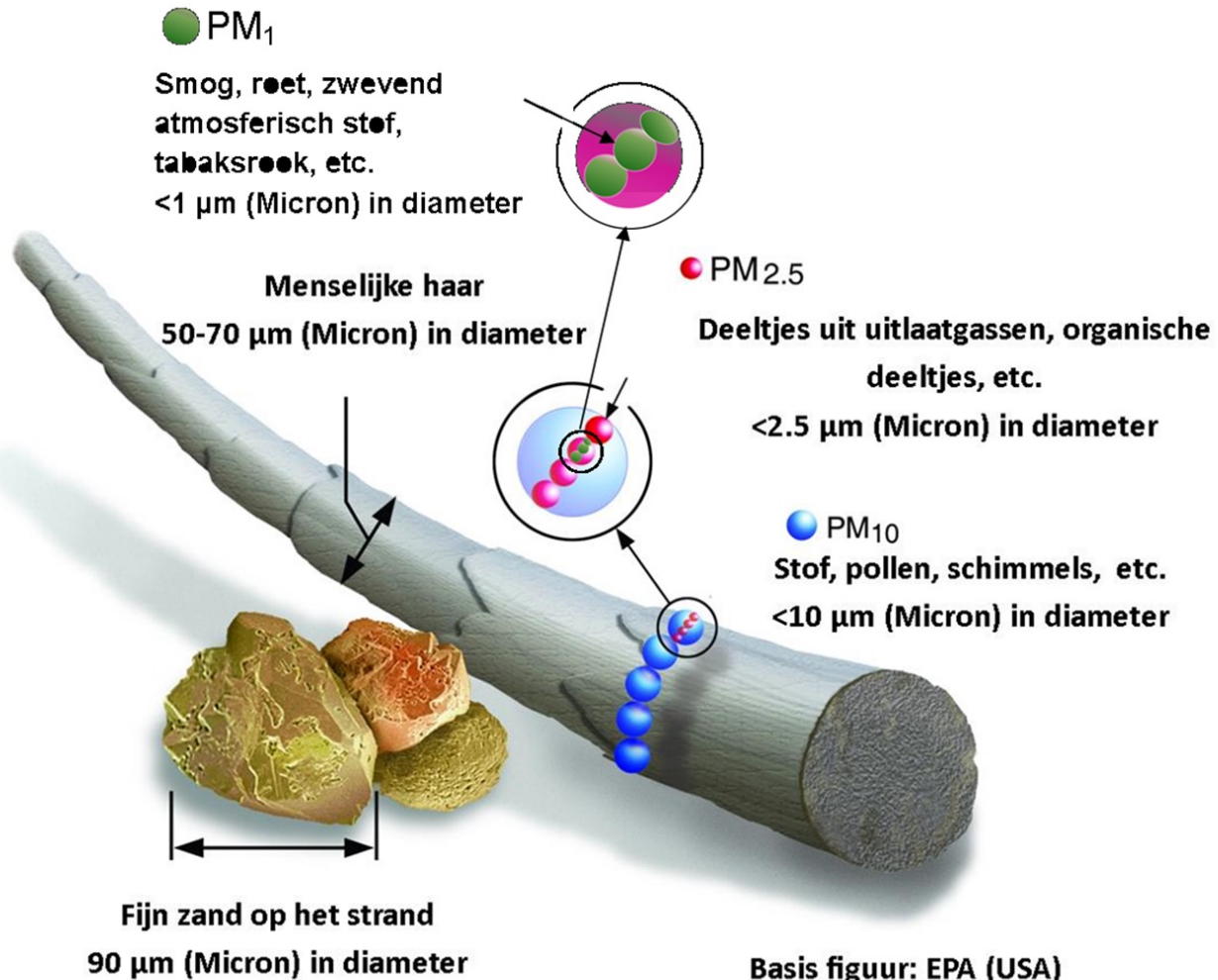
Veroorzaakt en verergert luchtwegen- en longaandoeningen, zoals astma, chronische obstructieve longziekte en longkanker

Veroorzaakt en verergert hart- en vaatziekten, bijvoorbeeld een verhoogde kans op hartklachten en hoge bloeddruk

Steeds meer aanwijzingen voor een verhoogd risico op diabetes

Gerelateerd aan minder goede geboorteuitskomsten, zoals een lager geboortegewicht en vroeggeboorte

Wat meten we ook weer?..

Basis figuur: EPA (USA)

De term 'Fijn stof' zegt alleen iets over de maximale grootte van deeltjes. En niets over:

- De chemische samenstelling;
- Of het vaste deeltjes zijn of samengeklonterde gasdeeltjes;
- Of het van natuurlijke of menselijke oorsprong is;
- De risico's van het fijn stof.

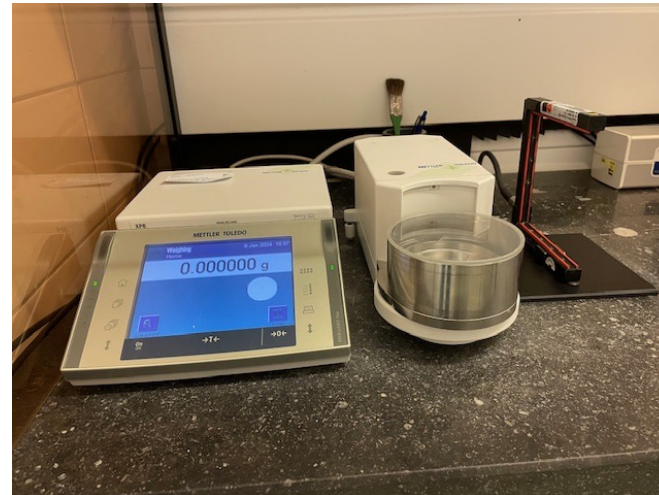
Verschillende manieren om fijn stof te meten

- Met behulp van officiële monitoren:
  - Wegen van fijn stof;
  - Meten mbv radioactieve β -straling;
  - Meten met licht of lasers.
- Met behulp van sensoren:
  - Meten met licht of lasers.

Het wegen van fijn stof met microbalans

Meest formeel juiste manier om fijnstofconcentratie in $\mu\text{g}/\text{m}^3$ vast te stellen.

- Haal het fijn stof uit buitenlucht die met een vaste snelheid wordt aangezogen en verzamel deze in 24 uur op een filter.
- Weeg het volle filter en een leeg filter op een super nauwkeurige micro-balans.
- Bereken de 24 uursgemiddelde concentratie.

Fijn stof meten met radioactieve β -straling

- BAM1020 monitor

Een fijnstofconcentratie wordt bepaald afhankelijk van hoeveel radioactieve β -straling er door een filter (met fijnstof) heen komt, ten opzichte van een filter zonder fijnstof.

Gebruik licht of lasers om deeltjes te tellen

- Palas Fidas monitor

Een fijnstofconcentratie wordt bepaald afhankelijk van hoeveel licht er door een stabiele luchtstroom met fijn stof in verschillende hoeken wordt verstrooid. Hiervoor wordt een stabiele LED-lamp gebruikt. Er kunnen verschillende fijnstof-fracties worden onderscheiden.

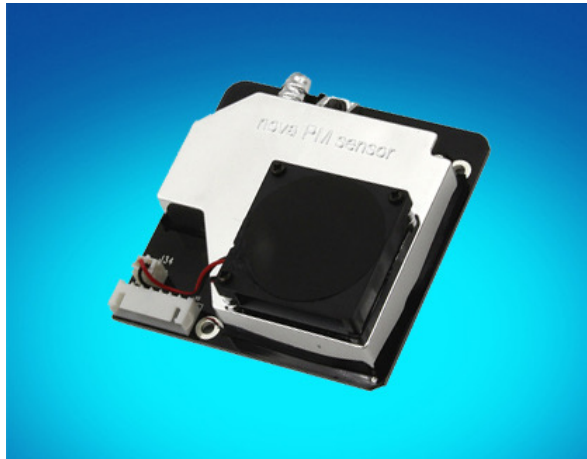

Sensoren

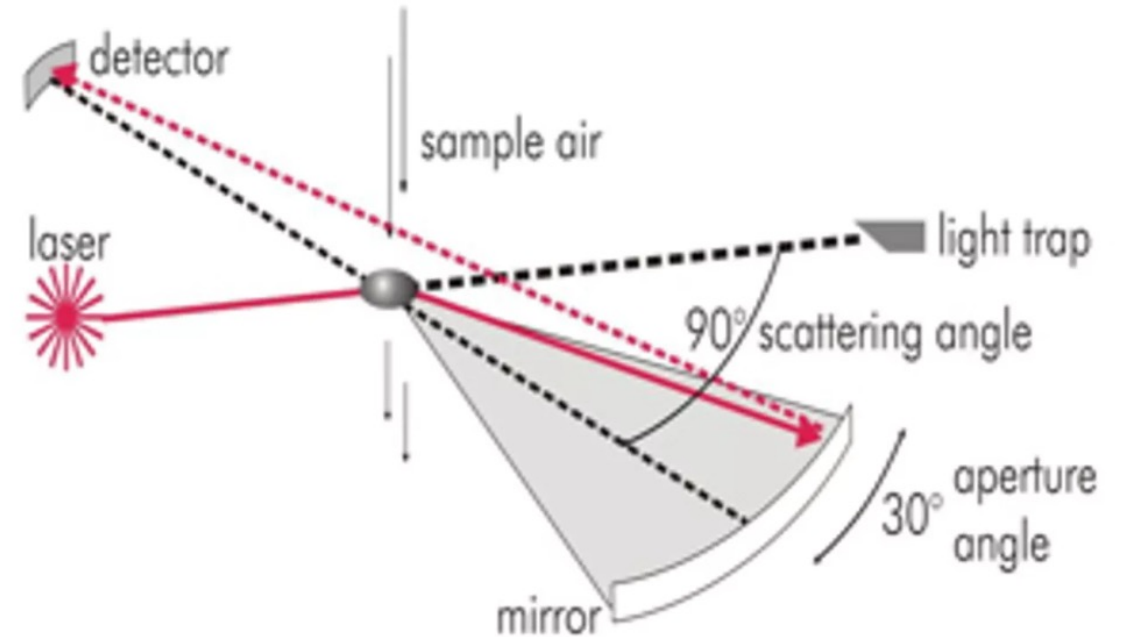
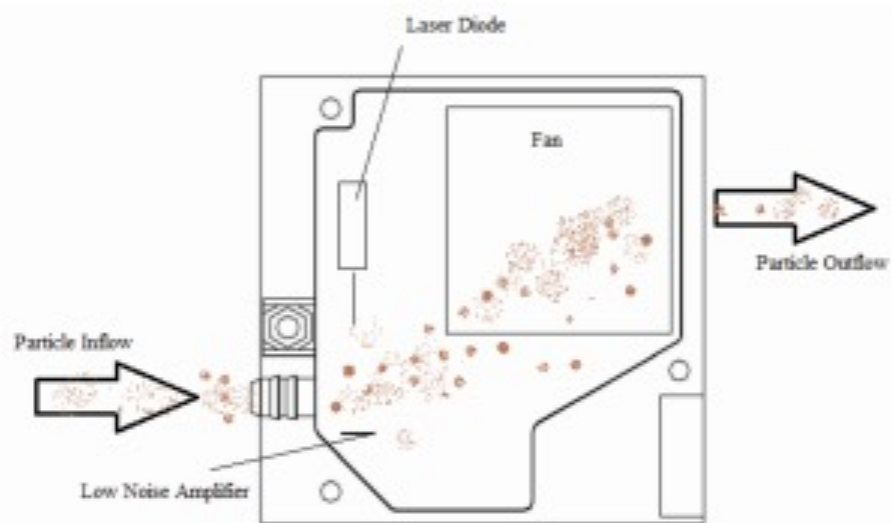
Verschillende sensortypen

- De SDS011 is veel gebruikt in Duitsland (Luftdaten netwerk), maar is vrij gevoelig voor vocht.
- De SPS30 is veel minder gevoelig voor vocht, maar onderschat lage concentraties wat.
- Sensoren kunnen een verschillende kwaliteit hebben. Jammer genoeg is dit niet aan de buitenkant te zien.

Sensoren meten fijnstof met licht

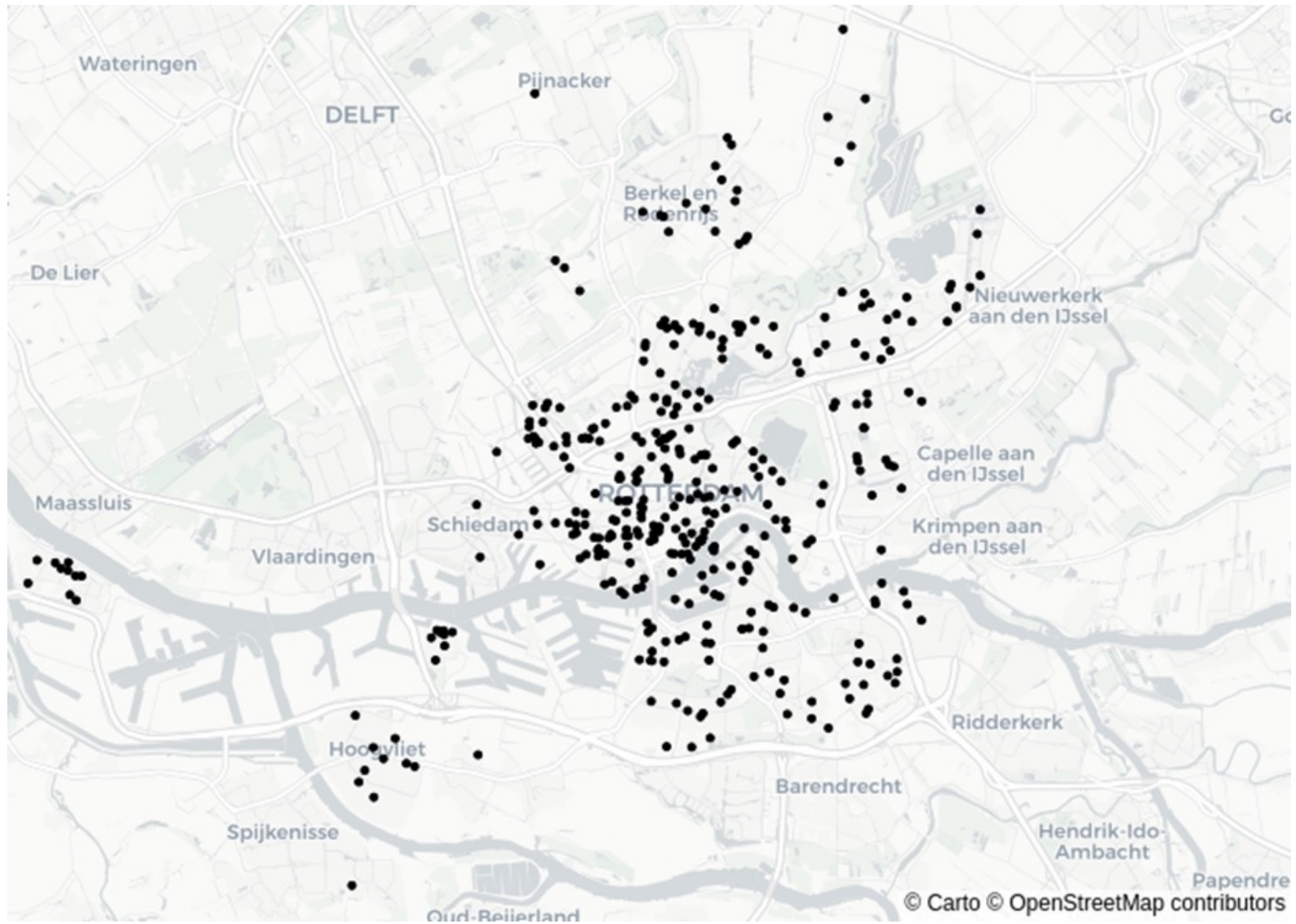

sensor

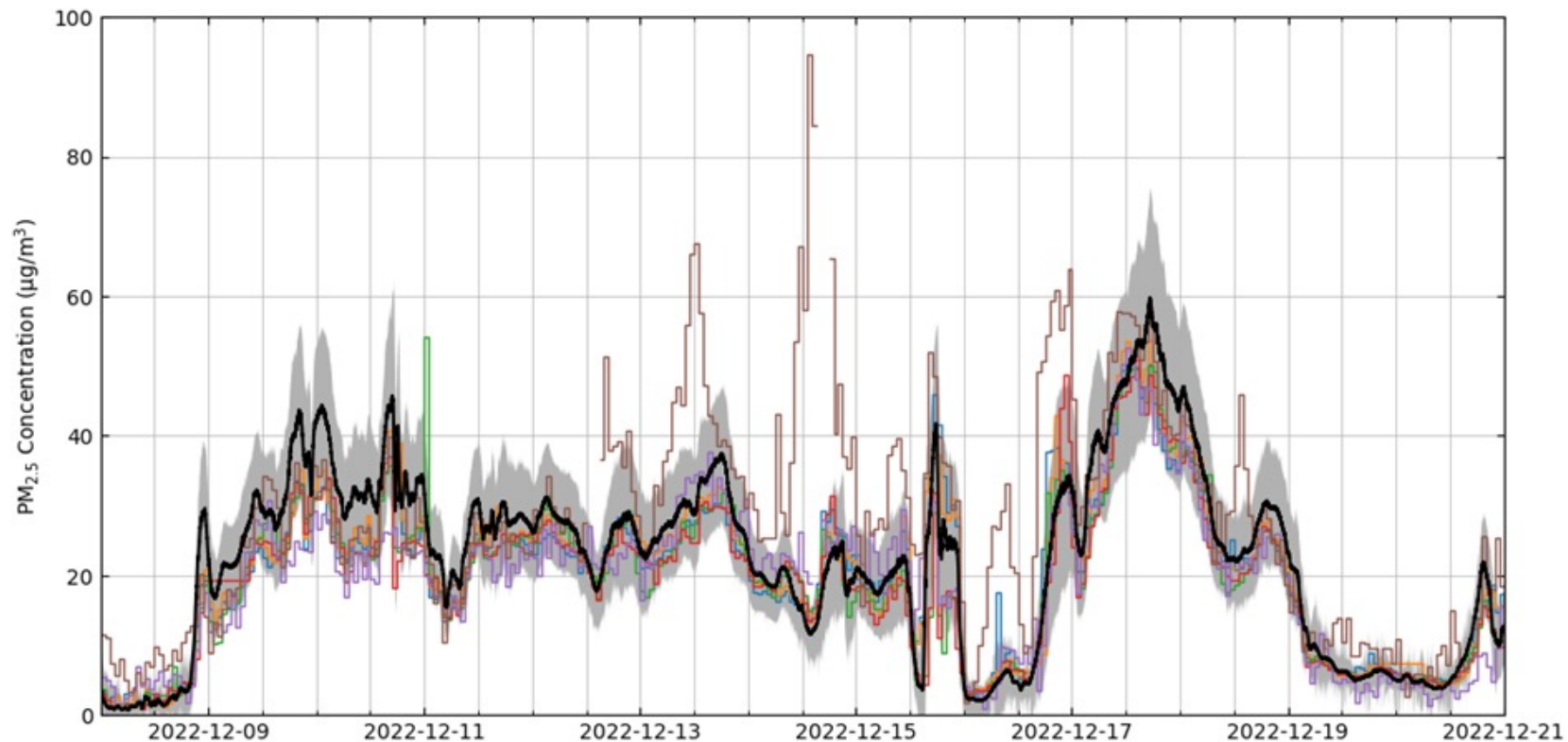
Zien we hier wel alle deeltjes?
En zien we soms teveel?

SPS30 sensor

Sensor geeft concentraties vrij goed weer..

- Zwarte lijn: gemiddelde van alle sensoren
- Rode lijn: Referentiestation

Waar kan je informatie halen?

Een zee aan informatie bij het portaal van het RIVM:

- <https://samenmeten.nl>

- Link naar document van het schone lucht akkoord:

Overzicht-sensoren-en-analysetools-voor-burgermeetnetten-jan-23

- <https://samenmeten.nl/nieuws/provincie-zuid-holland-en-dcmr-lanceren-burgerparticipatie-platform-oli>
- Citizen Sensing in tien stappen: <https://waag.org/nl/article/citizen-sensing-tien-stappen/>
- Alle actuele luchtkwaliteit metingen van de overheid bij elkaar: www.luchtmeetnet.nl
- Ook op Belgische sites is veel te vinden: <https://samenvoorzuiverelucht.eu/>

